ABD-ÜL-A’LÂ BİN MÜSHİR EL-GASSÂNÎ

Şam’ın meşhûr hadîs hafızı (rivâyet edenleriyle birlikte yüzbin hadîs-i şerîfi ezbere bilen hadîs âlimi). Künyesi Ebû Müshir’dir. 140 (m. 757) senesinde doğup, 218 (m. 833) senesinde Bağdât’da vefât edip, Tibn kapısında defn edilmiştir.

Ona İbn-i Ebî Dârime de denir. Şam’ın hadîs, megâzî (muharebeler ve muharebe târihi) âlimi idi. Aynı zamanda Şamlıların târihlerini, neseplerini (soylarını) çok iyi bilirdi. Sa’îd bin Abdülazîz, Sadaka bin Hâlid, Yahyâ bin Hamza el-Hadramî, Mâlik bin Enes, Muhammed bin Harb el-Havlânî gibi âlimlerden (r.aleyhim) ilim alıp, rivâyetlerde bulunmuştur. Ondan da Yahyâ bin Maîn, Muhammed bin Abdülmelik bin Zenceveyh daha birçok büyük âlim ilim alıp, rivâyette bulunmuştur. Fazîlet ve vera’ sahibi bir âlimdir. İslâm âlimleri arasında yeri büyüktür. Me’mun kendisine Ehl-i Sünnet i’tikâdına ters düşen “Kur’ân-ı kerîm mahlûktur” diye söylemesi için baskı yaptı. O, bu sözü söylemedi. Söyletmek için kılıç getirildi, kınından çıkarıldı. Boynu vurulacağı söylendiği halde yine o sözü söylememekte ısrar etti. Söyletemeyeceklerine kanaat getirince hapsettiler. Hapiste vefât etti. Bu hâdise başka bir şekilde de rivâyet edilmiştir.

Âlimlerin hakkında buyurdukları: Ebû Zür’a: Ahmed bin Hanbel bana: “Sizin yanınızda üç hadîs âlimi var; Mervan, Velîd ve Ebû Müshir” dedi.

Ebû Hatim; “Ebû Müshir, fesahati (açık ve düzgün konuşması) yüksek bir âlimdir. Memleketimizde ondan daha fazla kıymet verilen bir kimseyi görmedim. O, mescide çıktığı zaman, herkes, geçeceği yere dizilirler, sevgi ve hürmetlerini arz ederler, elini öperlerdi.”

Yahyâ bin Maîn: “Gördüklerim arasında Ebû Mushîr gibi bir âlime rastlamadım.” demektedirler.

Hasan bin Ali bin Iyâş, Ebû Muhammed Ali bin Nufeyl’e mektûb yazıp, Ebû Müshir’e selâmını iletmesini söylemişti. Ebû Muhammed, onun selâmını bildirince, Ebû Müshir, şu meâldeki şiirle mukâbelede bulundu. Benim ondan uzaklığım, benim ona olan sevgi hâlimi, ona olan yakınlığımı değiştirmez. Ben, rahatlık zamanımda da eski hâlimi unutmıyan bir insanım.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A’lâm cild-3, sh. 269

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-6, sh. 98

3) Târîh-i Bağdâd cild-11, sh. 72

4) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 38